

הקדיש סכינו בערב שבת שדעתם ז"ל שפי' אחת עשו כן שהקדישו בע"ט ודלא כדעתו ז"ל וגם דלא כהלל' שכתב בכונת התוס' בפסחים שהקדישו בשבת ע"י מופלא סמוך לאיש. אמנם בהגהות קרני ראש הביא ראיה ברורה שמותר להקדיש הסכין בשבת מסוגיא דקופין שם ע"י ע"א דאיתא שם חל י"ד להיות בשבת שוהם זה מיד והרי כתב רש"י שם שקופין רובו אינו לשחיטה אלא לחתוך בשר וא"כ מנ"ל שהבעלים הקדישוהו לכלי שרת לזורך שחיטה וע"כ שמקדישו היום, וראית הקרני ראש היא קושיא גדולה על התוס' בסוגיין.

אולם יש לדחות שבודאי לפי פרש"י מוכח שמותר להקדיש הסכין בשבת אלו היה ברור לנו שרש"י ס"ל שבעיני דוקא כ"ש לשחיטה, אבל דלמא רש"י ס"ל כהרמב"ם שרק לכחילה בעיניו כ"ש לשחיטה ודיעבד גם בסכין של חול כשר וכשחוטב בקופין ע"כ שהוא שעת הדחק שחבר בעזרה סכינים מרבוי הפסחים והשומטים ושעת הדחק כדיעבד דמי. והתוס' יפרשו כפירוש הרמב"ם והראב"ד שהביא הלל' בסוגיא שם שקאי על סכין ולא על קופין ובסכין פשיטא שאמרינן מסתמא הבעלים הקדישוהו כמו שחלינן שמסתמא הטבילה לזורך הפסח מקודם שיהיה להסכין ערב שמש. (ע"ש בלל' שכתב שבדברי רש"י יש לדקדק שלא מלינו בכל הש"ס שחיטה בקופין רק בסכין ונעלמה ממנו המסנה בבכורות כ"ה ע"ב ר' יוסי בן משולם אומר השוחט את הגור עושה מקום בקופין ומפרש הגמרא עושה מקום לקופין לשחוט וע"ש בתוס' שכתבו משמע שדרך לשחוט בקופין ותימא בפסחים כו' לפי שהקדישים נשחטים בעזרה יש שם סכינים מזומנות כו' וא"כ איזה פלא הוא אם לפעמים לא הספיקו הסכינים שבעזרה והיו שוחטים בקופין) ולכאורה ק"ל על התוס' שס"ל שאסור להקדיש הסכין בשבת הא בירושלמי בפסחים בר"פ אלו דברים ובשבת פ"ט ה"א בעובדא דבני בתירא והלל איתא אמרו מה לעשות לעם ולא הביאו סכיניהם אמר להם הלכה זו שמעתי ושכחתי כו' מיד כל מי שהיה פסחו טלה היה תוחבה בגיזתו גדי היה קושרה בין קרניו נמלאו פסחיהן מציאין סכיניהן עמהן, ונהי דבזה מחולק הבעלי והירושלמי דלהבבלי היה המעשה דב"ב עס הלל בע"ש ולמחר מי שפסחו טלה כו' והירושלמי היה המעשה בשבת ומיד מי שהיה פסחו טלה כו' מ"מ מוכח מהירושלמי שהקדישו סכיניהם בשבת, ויש לומר שהירושלמי אויל לשיטתו דבירושלמי בפסחים פ"ח איתא יהא אסור משום מקדיש ותנינן אין מקדישין ר"ח ור' מנא חד אמר במקדיש למחר והוא כדברי ר' יוחנן בש"ס דילן שחובות שקבוע להם זמן שקריבים באלו היום מקדישים וחורנה אמר במקדיש לבדק הבית ואפילו כמ"ד כו' במקדיש בעזרה משום שבות שהתירו במקדש אלמא דהירושלמי מסיק שמותר להקדיש בעזרה ודלא כהבבלי בפסחים דאפילו בעזרה אסור להקדיש וא"כ ל"ק מהירושלמי דלשיטתו הביאו סכיניהם בעזרה ושם הקדישון ולהבבלי שס"ל שאסור להקדיש בעזרה הולרבו התוס' לומר שהקדישו סכיניהם מע"ט. ולעג"ד אי אפשר לומר שהדברים כפשוטם שהקדישו סכיניהם שהיה להם לשמוש לזורך חול דכיון דבעי לשחיטה כלי שרת כלי שנשתמש בו הדיוט אסור להשתמש בו לגבוה, עמ"ש לעיל בדף ל"ד ע"ב באריכות, אבל נראה ברור שכיון שהשחיטה בבעלים דפסח וקדשים המלוה על הבעלים לשחוט, כדאיתא בפסחים ז' ע"ב ובדף ל"א ע"ב הארכנו בזה, היה לכל אחד ואחד מישראל סכין מוכן לשחיטה פסחו וכנראה מלשון הש"ס בפסחים שכתב ולא הביא סכין מע"ט אלא שהבעלים היו מציאים סכינים לשחוט את הפסחים ובירושלמי אמרו מה לעשות לעם ולא הביאו סכיניהם אלא שהיה לכל אחד סכין לשחוט פסחו ואם בעי לשחיטת קדשים כלי שרת היה כל אחד מקדיש את הסכין שקנה לפסחיו לכלי שרת תיכף כשקנה אותה והיו סכיניהם המיוחדות לשחיטת הפסחים קדושות ועומדות, ומ"ש התוס' שכל אחד הקדיש סכינו מע"ט וכן לשון התוס' בפסחים שהקדישן לשון זה לא דוקא כך נ"ל

והנה רש"י כותב בפסחים ע' ע"א בדי' חל י"ד להיות בשבת שוחט זה מיד ופרש"י בקופין זה כו' ואע"ג דשחט בעלים היה להם סכין לשחוט ולא היתה קופין זו לכן אלא לשבירת עצמות כו' אפי' כיון דלריכה להם ביו"ט אחר השבת כבר הטבילון. ולכאורה כיון שהקופין מיוחדת לשבירת עצמות איך מותר לשחוט בה ואע"פ שהיא מיוחדת לשבירת עצמות קדשים מ"מ הא לשבירת עצמות לא בעינן כ"ש ואיך יכול להקדיש לשחיטה כלי שמיוחד לשבירת עצמות, נראה מזה ראיה למה שכתבתי לעיל שרש"י ס"ל כהרמב"ם דלא בעינן כלי שרת כדיעבד, ושעת הדחק כדיעבד דמי, שפ"כ כיון שצריכין לשחוט בקופין הוא שעת הדחק, כגון שצאו בירושלים אורחים רבים מחו"ל לחוג את חג הפסח וסכינים אין להם, והסכינים שיטין בעזרה וכן הסכינים שיש לכל אחד מאנשי ירושלים אין מספיקין לשחיטת כל הפסחים ולריכים לשחוט בקופין ובשעת הדחק א"ל כלי שרת, ומי שסובר דבעינן כ"ש לשחיטה יפרש דקאי חל י"ד להיות בשבת אסכין ולא לקופין וכמ"ש לעיל. והנה ראיתי בפר"ח שם שגורס ואלא שצא במרובה וכי כהנים קסומי אינהו מנא ידעי ואלא שצא בעומאה וכי כהנים קסומי נינהו כו' ואיני יודע כהנים מאי בעי הכא הא שלמי חגיגה נאכלים לבעלים. וע' עוד בריטב"א בחולין ג' ובמה שכתבתי עליו לעיל כ"רע"א. **ע"ב א"ש** מלורע שני כהנים מקבלין את דמו אחד ביד ואחד בכלי. במשנה בנגעים בפרק י"ד מ"ח בא לו אלל האשם וסמך שתי ידיו עליו ושחטו וקבלו שני כהנים את דמו אחד בכלי ואחד ביד ובתוספתא הביאה הר"ש היו שני כהנים מקבלין את דמו אחד בכלי ואחד ביד זה שקבל בכלי מקבל תחילה וזה שקבל ביד מקבל לאחריו ואם שנה כשר, ועיין בחו"כ על הכתוב כי כחטאת האשם הוא לכהן, ונראה שפ"ד בסוגיין וז"ל אחד בכלי ואחד ביד.

תוס' ד"ה מה נתינה בעלמו של כהן ותימא א"כ הוי היקשא מבנין אב ולקמן מיבעיא לן אי דבר הלמד בבנין אב חוזר ומלמד בהיקש. קלרו בקושיאם דלמ"ד בחר מלמד אוליין יחא דמלורע חולין הוא כמ"ש הם ז"ל לעיל כ"ה ע"א לענין דבר הלמד בגז"ש חוזר ומלמד בהיקש.

ד"ה אף לקיחה תימא דגבי חטאת נמי כתיב ולקח ונתן ולא אמר כו'. במ"כ כתב דיש להקשות דבשלמא גבי אשם ניחא דמקיימין הגז"ש דלקיחה לקיחה וגם ההיקש דהגז"ש אחי למזבח וההיקש אחי לנתינה על תנוד אצל גבי חטאת איך נוכל לדרוש ההיקש דתהיה הלקיחה בעלמו של כהן דא"כ תעקר הגז"ש לגמרי דלקיחה לקיחה מסיני וכתב דיש לומר דא"כ תקשה על הכרייתא גופא באשם דאמרה יכול אף למזבח כן דא"כ תעקר הגז"ש לגמרי אי' דאפילו נאמר דאשם הלקיחה למזבח לריך להיות בעלמו של כהן לא נעקר הגז"ש לגמרי דהגז"ש דלקיחה מלמדת אשאר קרבנות וה"נ מקשים התוס' שחא גם לקיחה בחטאת בעלמו של כהן והגז"ש אחי לשאר קרבנות. ולכאורה אין כונת התוס' כדבריו אלא שהתוס' מקשים דאיך נוכל לומר דאשם מדכתיב ולקח ונתן דמקשינן לקיחה לנתינה שחיה בעלמו של כהן דהא חזינן בחטאת דכתיב ג"כ ולקח ונתן ומ"מ ע"כ הלקיחה היא בכלי מהגז"ש דלקיחה לקיחה וע"כ דלא ילפינן היקשא זו דולקח ונתן בחטאת ה"נ לא ילף היקשא זו באשם. אלא שקושייתו תקשה על התוס' ביומא ס"א ע"ב שסם כתבו בזה הלשון אף לקיחה בעלמו של כהן ואע"ג דגבי חטאת נמי כתיב ולקח ונתן ולא דרשינן הכי יש לומר דולקח עובא כתיב בשעיר נשיא וכבשה ושעירה וכיון דלא מלינו למדרש כולוה לא דרשינן לכו ואם היתה כונת קושייתם כמו שכתבנו לא היו מתרלי כלום לכן יפה הקשה במ"כ. ומה שכתב לישב דנאמר דהגז"ש מלמדת בשאר קרבנות, הנה בשאר קרבנות לא כתיב כלל לשון לקיחה ובקרבנות יו"ט דכתיב ולקח מדם הפר והוא באלבצו גם החס תקשה דנקיש לקיחה להזאה אלא שנוכל לומר דהגז"ש קאי לפר כהן משיח דכתיב ביה ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא אותו באהל מועד ועל כו' ושם לא נוכל להקיש לקיחה לטבילה דלא והביא